

RADIUS PROJESİ

İZMİR DEPREM SENARYOSU

TASLAK

Senaryo Depremine ilişkin bilgiler:

Tarihi ve saati : 18 Kasım 2013 –Pazartesi Saat 17 :25

Büyüklüğü : Ms 6.5

Süresi : 24 saniye

Depremin Yeri : İzmir Fay Hattı (Doğu Batı aksında)

NOT : Senaryo, kentin bugünkü koşulları ve büyüklüğü çerçevesinde hazırlanmıştır

Kentte önce hafif bir sarsıntı hissedilir. Hemen 2-3 saniye sonra güçlü bir sarsıntı dalgası kentin bütününde, giderek artan bir şiddetle duyulur. Sarsıntının kaynağı zemine yakın ve yeraltından gelmektedir.

İnsanlar iş dönüşü telaşı içinde, trafik alabildiğine yoğun ve bazı kavşaklarda tıkanmış durumdadır. Mevsim nedeniyle hava kararmak üzere ve sokak lambaları ile taşıtların farları, mağazaların vitrin ışıkları yanmaktadır.

Binalarda bulunanlar telaş ve endişe ile düşen eşyalarına bakarak derin bir korku içindedirler. Korunma içgüdüğü ile kaçmaya ya da kapı boşluklarına, masa altlarına sığınmaya çalışmaktadırlar.

İş saati sonu olması nedeniyle henüz insanlar evlerine dönmemiştir. Evlerinde mutfaklarda yemek hazırlıkları yapanlar dolaplardaki tabak ve cam eşyaların gürültüsünden ve banko üstünde bulunan şişelerin düşerek kırılmasından dolayı her şeyin bittiğini düşünürler. Çıglıkların artmasıyla birlikte elektrikler kesilir.

Betonarme binalarda ve kentin yüksek yapılarında sarsıntı daha şiddetli duyulur. Ancak duvarlarda ve duvarlarla beton elemanların birleşme yüzeylerinde çatlaklar oluşur.

Kamu binalarında, iş merkezlerinde, sinema ve iş hanlarında henüz binalarda bulunanlar panik ve dehşet içersinde dışarıya çıkmaya çalışmaktadırlar. Bazıları bu nedenle merdivenlerden yuvarlanır ve birbirlerine çarparlar. Panik nedeni ile ezilmeler ve yaralanmalar olur.

Trafiğin yavaş seyrettiği caddelerde sürücüler ne olduğunu anlayamadan düzensizce durmak zorunda kalırlar. Çok sayıda araç telaş sonucu birbirine çarpar. Yol tamamen tıkanır.

Gecekondu bölgelerinde özellikle farklı zamanlarda ilavelerle 3-5 kata ulaşan betonarme yığma karma sistemle yapılmış binaların bazıları çöker. 1 ve 2 katlı gecekonduların da bazıları tamamen çökerken bazılarının kolon, kiriş ve duvarlarında ciddi çatlaklar oluşur. Çöken bina ve duvarlar nedeniyle mahallelerin ulaşım arterleri tıkanmıştır.

Halkapınar ve Sirgeli kavşaklarındaki köprülerde önemli hasar olur. Turan üst geçidi tamamen yıkılmış, bir araç da asılı kalmıştır. Sürücüsü kendini dışarı atmış ancak neler olduğunu anlamaya çalışmaktadır. Karşıyaka'ya giden ve dönen ulaşım kesilir. Bazı viyadüklerde araçlar bariyerlere çarparak dururlar. Bornova viyadüğünde ciddi çatlama ve ayrılmalar olur.

Altinyolda zeminde yer yer göçmeler ve dere geçişlerindeki köprülerde yıkılmalar meydana gelmiştir.

Konak, Karşıyaka ve Güzelyalı'daki okullarda, resmi binalarda ve belediye binalarında deprem önemli hasarlara neden olur. Bazıları yıkılmış, bazı duvarlar çatlamış ve camlar kırılmıştır. Bir çoğunda yaralanmalar ve can kayıpları olmuştur. Bostanlı semtindeki yollarda önemli deformasyonlar olur. İskele önündeki dolgu alanda çökme gözlenir. Kıyıya yakın binalarda yatmalar olur. Bazı eski binalar yıkılır. Bayraklıda yuvarlanan iri kayaların altında kalan binalar hasar görür.

Salhanede zeminde yer yer göçmeler ve oturmalar meydana gelir. Alsancak garı ve civarındaki eski binalarda da farklı oturmalar oluşur. Demiryolları raylarında deformasyonlar meydana gelir. Demiryolu ulaşımı kesilmiştir. Asansör ve Göztepe Susuzdede semtlerinde eski taş ocakları olan yerlerden kaya blokları koparak binalara hasar vermiş, can ve mal kaybına neden olmuştur.

Güzelyalı, Hatay, Karabağlar, Buca, Uzundere, Bozyaka, Bahribaba trafo merkezlerinde ve enerji nakil hatlarında hasar meydana gelmesi nedeniyle şehrin dörtte üçü elektriksiz kalır.

Hastanelerde jeneratörler devreye girer. Telefon santrallerinin bulunduğu üç ana merkezde fazla hasar olmamakla birlikte bazı bölgelerde yer yer iletim hatları kopmuştur.

Binalarda sabitlenmemiş bütün eşyalar dökülüp saçılır. Düşen, savrulan, kırılan eşyalar ile devrilen dolaplar nedeniyle insanlar yaralanır. Halk kendini bir an önce dışarıya atmak için koşturur. Üst katlarda bulunanlar sarsıntının şiddetiyle ayakta duramayıp düşerler.

Sarsıntı nedeniyle çok katlı binaların bazılarında önemli çatlaklar oluşur. Bazı binalar dilatasyon yerinden ayrılır.

Tarihi Kemeraltı ve çevresinde yer alan binaların yarısından fazlası çöker ve çöken binaların molozları nedeniyle çok sayıda sokak tıkanır. Agora çevresinde bulunan eski evlerden bazılarında yangın başlar. Binaların baca ve kiremitleri sokaklara, kaçışan insanların üzerine düşerek yaralanmalara neden olur. Tarihi merkez ve çevresinde zayıf, bağdadi, yığma ve hımış yapıların bakımsız olmaları bölgedeki tahribatın çok yüksek olmasına neden olur. Restorasyon çalışması sürmekte olan bir cami ve iki minare ile dükkanları tamamen çöker.

Alsancak, Basmane başta olmak üzere, Bornova ve kısmen Buca ilçelerini içeren bölgelerde yer alan ve mühendislik hizmeti görmüş betonarme binaların çok azı, mühendislik hizmeti görmemiş binaların ise yarısından fazlası içinde oturulamayacak derecede hasar görür veya yıkılır. Bu bölgede yer alan yığma binaların dörtte üçüne yakın bölümü de ağır hasara uğrar. İzmir'de yaygın olarak bulunan ve mühendislik hizmeti görmemiş çok katlı betonarme binalardan Karşıyaka, Bahçelievler ve

Yeşilyurt'takilerin yaklaşık üçte biri, Bornova'nın kuzey kesimlerindekiilerin ise yaklaşık onda biri hasar görür.

Çiğli Organize Sanayi bölgesinde yer alan fabrikaların yarısından fazlası zemindeki deformasyon nedeniyle kullanılamayacak derecede hasar görür. Yapım ve montaj kurallarına uyulmadan yapılmış bazı prefabrik yapıların çatılarında göçme olur. Üretim durur ve insanlar yaralanmıştır. Bir fabrika tamamen yıkılmış, yoğun bir duman çıkararak yanmaya başlamıştır. Bazı endüstri tesisleri hasar ve yıkılma nedeniyle zehirli sızıntı tehlikesi doğurur.

Yeşildere caddesinde, Buca-Yağhaneler kavşağı yakınında heyelan ve toprak kayması nedeniyle yolun gidiş şeridi tamamen kapanır. Kadifekalenin güney yamaçlarında ve kuzeye bakan yüzünde çok sayıda bina, inşaat tekniklerine hiç uyulmadan yapıldığı için yıkılır. Altındağda meydana gelen geniş çaplı toprak kayması sonucu 10 tane 3 katlı bina kullanılmaz hale gelir. Tamamen yıkılan iki binada çok kişi yaralanır ve hayatını kaybeder.

Karabağlar mobilya atölyelerinin bulunduğu alanda atölyelerin yarısından fazlasının ilave batar katları ve ilave katları tamamen çökmüştür. Bazı atölyeler tamamen yıkılmış, mezarlık yakınındaki iki toptan kereste deposundaki malzemeler çalışanların üzerine ve yola yuvarlanmıştır, dereye yakın olan bir imalathanede de yangın başlamıştır. Çok sayıda sokak yıkım ve molozlar nedeniyle ulaşım işlevini yitirmiştir. Hipermarketlerde rafların çoğu devrilir, çok sayıda müşteri yaralanır.

Kordon'da dolgu nedeniyle oluşan çatlak, sarsıntının şiddeti ve sıvılaşma etkisiyle iyice açılmış ve araçlar hareket edemediğinden ulaşım durmuştur. Kordon'da ve Alsancak'da bulunan binaların yarısından fazlasında önemli hasarlar olur, çoğu onarılamayacak hale gelir, bir kısmı da tamamen çöker. İnsanlar telaş içinde Kültürparka ve Cumhuriyet Meydanına doğru kaçırmaktadırlar.

Mustafa Kemal Sahil bulvarında da, dolgulardaki oturmalar nedeniyle yol yer yer trafiğe kapanmıştır. Güzelyalı iskelesi altındaki dolgunun çökmesine rağmen iskele işlevini sürdürebilmektedir.

Adnan Menderes Hava Limanı, giriş-çıkış köprülerinde gözle görünür bir hasara rastlanmaz. Benzer durum Çiğli havaalanı için de geçerlidir. Ancak havaalanına ulaşan kent içi arterlerde toprak kayması ve yıkılmalar nedeniyle tıkanmalar olduğundan ulaşım zorluklar bulunmaktadır.

Hastanelerin hemen tamamında deprem şiddetle hissedilir. Duvarlardan sıvalar dökülür, geniş çatlaklar oluşur ve çok sayıda cam kırılır.

Sarsıntı nedeni ile hastane eczanelerindeki ilaçlar ve tıbbi malzemeler yerlere dökülmüş, bazı dolap ve eşyalar devrilmiş, ayaktaki hastalar kaçışmaya çalışmaktadırlar. Panik

ortamı sürmektedir. Sarsıntı, başladıktan 24 saniye sonra durmuştur.

Bölgedeki çeşitli istasyonlardan Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü'ne ulaşan değerlere göre yapılan açıklamada deprem 6.5 şiddetindedir ve merkez üssü İzmir kentinin güney bölgesidir. Depremin odak noktasının ise 16-18 km. derinlikte olduğu tahmin edilmektedir.

BEŞ DAKİKA SONRA

Deprem 24 saniye sürmüş ve sarsıntı geçtiğinde bütün yapılardaki insanlar dışarıya koşmuştur. Okullar, alışveriş merkezleri, sinemalar, iş hanları hızla boşalmış, özellikle tehlike çıkışları iyi dizayn edilmeyen bazı sinemalar ile iş hanlarında izdiham nedeni ile ölüm ve yaralanmalar olmuştur. Kentte yaşayan herkes birkaç dakika içinde sokaklara ve açık alanlara yönelirler.

Yerel radyolardan henüz bilgi verilmemektedir. Panik ve endişe nedeniyle radyo çalışanları da bina dışındadırlar.

Ambulans ve itfaiye araçlarının siren sesleri duyulmaya başlar ancak bazı yollar yıkım ve molozlardan, bazıları da trafikten, bir çoğu da bulunduğu bölgeyi terk etmeye çalışan insan ve araçlar nedeniyle tamamen kapanmıştır.

Şehre su sağlayan Tahtalı ve Sarıkız su isale hatlarında patlamalar olur. Sular şiddetle sokaklara akmaktadır. Kent içi su dağıtım şebekesinde de yer yer patlamalar ve kopmalar olmuştur. Kentin büyük bölümünde sular kesilmiştir.

Bazı caddelerde ve sokaklarda patlayan su boruları ve rögarlar nedeniyle sular taşmaya başlar. Sarsıntı anında çıkan yangınlar görülmeye ve gelişmeye başlar. Alsancak Kıbrıs Şehitleri Bulvarı'nda altında fırın olan bir apartmanda yangın çıkmıştır.

Tehlikeli atık ve üretim yapan fabrikalarda kurtarma ve müdahale birimleri süratle görev başına geçer. Vanalar kapatılır, elektrik şalterleri indirilir ve işçiler ile çalışanlar güvenlik içinde dışarıya çıkartılarak binalar boşaltılır.

Kentlilerin korku ve endişesi henüz yatışmamıştır. Herkes yakınlarının durumunu öğrenmek ve okuldan dönecek çocukları ile işten dönecek yakınlarına ulaşmak için panik içerisinde koşuştururlar. Telefon şebekesi aşırı yük nedeni ile devre dışı kalır. Radyo ve TV'ler henüz bilgilendirici verilere ulaşamamıştır.

YARIM SAATTEN SONRA

Valilik binası hasar görmemiştir. Hava iyice kararmış, Konak bölgesinde elektrikler kesiktir. Ancak Hükümet konağı, Büyükşehir Belediye Başkanlığı ile İl Emniyet Müdürlüğü'nün ışıkları yanmaktadır.

İzmir Valisi, Vali yardımcıları ve Kriz Değerlendirme ve Koordinasyon Kurulunun hükümet konağına ulaşabilen üyeleri, çekirdek kadrosu ile çalışmaya başlamış olan İl Kriz Merkezine ulaşan ilk bilgileri değerlendirir. Bu bilgiler doğrultusunda hazırlanan "İlk Afet Durum Raporu" içişleri bakanlığı kriz merkezi ile Başbakanlık kriz yönetim merkezine ulaştırılır.

Afet acil yardım planlaması kapsamında oluşturulan hizmet grupları toplanma bölgelerine ulaşmaya çalışmaktadırlar. Ancak yolların dolu ve tıkanmış olması nedeniyle zaman kaybı yaşanmaktadır.

İl kriz merkezi başkanı olan vali yardımcısı, Ege Ordu ve Garnizon Komutanlığı ile temasa geçerek İzmir Valisinin destek talebini iletir.

İçişleri Bakanlığı ve Başbakanlığa ulaşan ilk afet durum raporu neticesinde Ankara Sivil Savunma Birliğinin İzmir'e hareket hazırlığında olduğu haberi İl Kriz Merkezine ulaşır.

Kentin bütününde insanların korku, panik, endişe ile koşuşturmaları sonucu tam bir karmaşa yaşanmakta, yıkılan binalardan yakınlarını kurtarmaya ve aramaya çalışan insanların sesleri ve feryatları sinirleri germekte, paniği arttırmaktadır.

Ortada henüz ne kimse bir şey olduğunu bilmekte, ne de bir ilgili doğru bilgiler verebilmektedir. Trafik bütünüyle durmuş, insanlar gidecekleri yerlere, evlerine, yakınlarının buldukları yerlere koşarak ulaşmaya çalışmaktadırlar.

İl Sivil Savunma Müdürlüğü, İl Emniyet Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü ve Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Müdürlüğü haber merkezleri, ilk sivil savunma müdürlüğü afet frekansından birbirlerine bilgi aktararak kurumlar arası koordinasyonu sağlamaya çalışmaktadır.

Radyo amatörleri mevcut acil haberleşme frekansına geçerek HF cihazları ile Ankara Sivil Savunma Birliği ve Orman, Kızılay, Kızılhaç, Birleşmiş Milletler afet komitelerine bilgi akışını sağlamaktadır. Radyo amatörlerinden depremden etkilenmemiş olanları, şehre gelecek yerli ve yabancı kurtarma birliklerine yardımcı olmak üzere hazırlık yaparlar.

Hastanelere ilk yaralılar gelmeye başlar. Kurtarma ekipleri planları kapsamında toplanma alanlarına doğru hızla hareket ederler. Bütün yollar ve açık alanlar insan ve araçlarla doludur.

BİR SAATTEN SONRA

Depremden bir saat sonra insanlar karanlığa ve soğuğa rağmen yıkıntıların ve enkazların altından yaralıları ve kazaya uğrayanları aramaya, çıkarmaya başlar. Kentlilere enkaza ve yıkıntıya nasıl müdahale edileceği öğretilmediğinden isteseler de aktif yardımda bulunamazlar, bu da onları daha çok tedirgin etmekte, korkutmaktadır.

İnsanlar korku ve endişe nedeniyle evlerine girmekten çekinmekte, olası bir artçı deprem söylentisi ağızdan ağza fısıldanarak endişeyi daha da artırmaktadır. Bazı kentliler de her şeye rağmen evlerini ve eşyalarını korumak kaygısıyla evlerinin yakınında umutsuzca beklerler.

Karanlık, karmaşa ve yıkım, bazı açık gözlerin yağmacılığa başlaması ile sonuçlanır. Evler ve işyerleri yağmacıların iştahını kabartmaktadır. Güvenlik kuvvetleri bu gelişmelere karşı megafonlarla uyarılarda bulunur.

Portatif radyosu olanlar depremin şiddeti ve kayıplar hakkında bilgi almaya çalışırlar. Ancak birkaç yerel radyo istasyonu hiçbir gerçek bilgiye ulaşamadığı için abartılı haberler vermekte, kentin tamamına yakınının yerle bir olduğunu bildirmektedirler. Bu arada TRT, radyo ve TV vasıtasıyla depremin şiddeti ve tahmini yıkımı konusunda güven duyurmaya yönelik açıklamalarda bulunmaktadır.

Şehirler arası yoğun aramalar nedeniyle telefonlar halen çalışmamakta, insanlar yakınlarına ve başka kentlere haber iletememektedir. Bu durum insanlardaki panik ve endişeyi artırmaktadır. Telekom'un mobil haberleşme aracı kriz merkezine ulaşır.

İzmir Valisi kendisine ulaşan bilgilerle ilk açıklamasını yaparak, kentlileri, zararın boyutları konusunda aydınlatır ve ilk yardım araçlarının ve acil kurtarma ekiplerinin kolayca ulaşabilmesi için yolların trafiğe açık tutulmasını, ekiplere yardımcı olunmasını, panik ve karmaşaya yer verilmemesini, sakin olunmasını tavsiye eder.

Eski mahallelerde başlayan yangınlardan bazıları vatandaşlar ve mahalleliler tarafından söndürülür. Ancak yolların kapalı olması nedeniyle bazı bölgelere henüz itfaiyeden yardım ulaşamaz.

Hastaneler kentlilerin yoğun olarak yaralı ve kazazedeleri ulaştırmaları sonunda koridorları dahil tamamen dolmuş, hastane bahçelerinde yığılmalar başlamıştır. Görevlerine büyük bir ilgi ile devam eden doktorlar ve hemşireler yaralıları ve yakınlarını sakinleştirmeye çalışmaktadır. Turan köprüsünün ve Altınyoldaki iki köprünün çökmesi sonunda Karşıyaka, Çiğli ve kentin bu kesiminde bulunan yerleşme alanları, üniversite hastanelerine ulaşamamaktadır. Çevre il ve ilçelerden gelen ambulanslar, yaralıları Karşıyaka

Devlet ve çevre ilçe devlet hastanelerine taşımaktadır. Karşıyaka hastanesi yüzlerce yaralıya hizmet vermek zorunda kalır. Bir yaralı yakınının doktorlarla kavga etmeye başladığı görülür. Araya giren diğerleri ortalığı yatıştırmaya çalışmaktadır.

Şehrin güney bölgesinde ise üniversite ve sigorta ile kamu hastaneleri, ulaşım da sorun çekmeden deprem den etkilenmemiş olan personelleriyle insanlara hizmet vermeye çalışmaktadır. Acil komuta merkezi 112, resmi ve özel ambulanslardan oluşan ambulans ekiplerini yaptığı hastahane triaji (ayrım ve yönlendirme) ile koordine ederek yönlendirmektedir. Bu sayede aynı hastahaneye yığılmalar önlenir. Hasta bakıcılar ve doktorlardan bir grup, hastane bahçesinde acil müdahale ihtiyacı olanları bularak ilk müdahaleyi yapmaya çalışmaktadır.

Bu arada, iskeleler vasıtasıyla deniz yolu kullanılarak ve Ege Ordu ve Garnizon Komutanlığı ile Emniyetin sağladığı helikopterler ile yaralıların karşı kıyıya taşınmaya başladığı gözlenir.

İl kriz merkezi, afet acil yardım planlaması kapsamında, komşu illerden alınacak olan desteğin sağlanması için bu illerin valiliklerinden talepte bulunur. Ayrıca Kızılay genel başkanlığından çadır, battaniye, yatak ile iye ihtiyaçlarını karşılamak üzere gerekli ekipmanı ister.

İLK GECE

Hava tamamen karardığından kentin uğradığı felaketin boyutları hiç kimse tarafından tam olarak algılanamamaktadır. Kızılay İzmir'e ulaşmak üzere yakın depolarındaki malzemeleri yola çıkarır. Televizyon ve radyolardan depremle ilgili ilk bilgiler aktarılmaya başlar. İlk saatlerin ardından bazı yollar kısmen ulaşım a açılmıştır. Depremden etkilenmemiş trafik polisleri ana yolları açık tutmak üzere kavşak noktalarına yerleşirler.

Güvenlik kuvvetleri, çevre halkı ile birlikte çöken binalarda sağ kalanları arama ve kurtarma çalışmalarını sürdürmektedirler. Artçı depremler paniğin yatışmasını önler. Nitekim ilk sarsıntıda hasar görmüş birçok yapı bu sarsıntılarla yıkılır. Gece ve karanlık, müdahale ve kurtarma çalışmalarını sekteye uğratmaktadır.

Karşıyaka itfaiye birimi Çiğli Organize sanayi bölgesindeki fabrikada çıkan yangına fabrikanın ekibiyle birlikte müdahale eder. Hastanelerdeki yoğunluk giderek artmakta ve görev başında olmayan tüm resmi ve özel sağlık çalışanları göreve çağrılmaktadır. Hastaneler şimdilik enerji ve su sıkıntısı yaşamamaktadır.

Birkaç saat arayla gelen artçıl sarsıntılar halkın yeniden telaş ve paniğe kapılmasına yol açar. İlk sarsıntıda ağır hasar gören 5 katlı bir gecekondu tamamen yıkılır. İnsanlar önceden kaçmış olduklarından can kaybı olmaz. Gece ve karanlık nedeniyle müdahale ve kurtarma çalışmaları yetersiz kalmaktadır.

İLK GÜN

Günün ilk ışıkları ile birlikte, Karşıyaka sahilinde toplanmış olanlar, Kemeraltı ve Agora çevresinden çıkan yoğun dumanı fark ederler. Akşam yaşanan panik ve telaşın yersiz olmadığı ortaya çıkar.

İlde bulunan kurtarma ekiplerinden depremden etkilenmeyen birimler mevcut ekipmanlarıyla yıkılan binalara ulaşmıştır. Bu arada Ankara sivil savunma birliğinden bir öncü ekip, AKUT (Arama Kurtarma Derneği) ve ERAKUT (Erzincan Arama Kurtarma Derneği) kurtarma ekipleri de hava yolu ile İzmir'e gelmişlerdir. Bir özel televizyon kuruluşu kiraladığı helikopterle hasar gören semtlerin üzerine uçuş yaparak görüntü tespiti yapmaktadır. Aynı şekilde polis ve askeri helikopterler de kentin üzerinde inceleme uçuşu yaparlar. Bu arada kurtarma ekipleri, enkaz altındaki ilk yaralılara ulaşarak dışarıya çıkartmakta, müşterek çalışmakta oldukları sağlık ekiplerine teslim etmektedirler.

Ordu birlikleri öncelikle güvenliği sağlamak, acil kurtarma ve onarım çalışmalarına başlamak üzere harekete geçer. Şehirde bütün faaliyetler durmuş, insanlar boşluk içinde beklemektedir. Telefon haberleşmeleri halen sağlanamamaktadır. Telsiz ve Radyo amatörleri kent içi ve diğer kentlerle afet haberleşmesini sağlayarak afet organizasyonunun sağlıklı bir şekilde devam etmesine katkıda bulunur. Kayıplar ve ekonomik zararlarla ilgili ilk tahminler yapılmaya başlanır. Henüz kentin yakın ilçe ve köylerinde depremin etkilerinin ne olduğu konusunda bir bilgi alınamamaktadır.

İnsanlar bazı yolların kapalı olduğunu, bazı semtlerde yıkımın fazla olduğunu fark eder. Bu da yardımların kolay ulaşamayacağını göstermektedir. Sivil savunma kılavuzluk kademelerinde yer alan mahalle muhtarlarından depremden etkilenmeyenler, gerek kendi tespitleri, gerekse ulaşabildikleri cadde ve sokak kılavuzları kanalıyla elde ettikleri bilgileri kriz merkezine iletmektedir. Cadde ve sokak kılavuzları sorumluluk bölgelerinde yaşayan vatandaşların yaşadıkları paniği giderebilmek için çabalar sarf etmektedir. Ancak, böyle bir afet sonrasında ne şekilde hareket etmesi konusunda yeterli bilgiye sahip olmayan kentlilerin içinde buldukları ruh halleri nedeniyle kargaşa devam etmektedir.

Meydana gelen hasarı ve yapıların güvenli olup olmadığını tespit etmek üzere İl Afet Acil Yardım Planlaması kapsamında oluşturulan Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü'nün sorumluluğunda bulunan ön hasar tespit ve geçici iskan hizmetleri gurubu, hasar tespit servisi çalışmalarına başlar. Ancak kentin fiziki büyüklüğü nedeniyle kısa sürede bütün yapılara ulaşmaları mümkün olamamaktadır. Bu nedenle, ön hasar tespit ve geçici iskan hizmetleri gurubu il kriz merkezi kanalıyla civar illerden destek talebinde bulunur. Hasar tespit çalışmalarının yönlendirilmesinde meslek odalarının yapmış olduğu çalışma sonuçlarının bu hizmet gurubuna ulaştırılması da ekiplerin yönlendirilmesinde büyük katkı sağlamaktadır.

Güvenlik birimleri ticari bölgeler ile enkazların başına nöbetçiler dikerek yağma olasılığını ortadan kaldırmasına rağmen bazı yağma girişimleri olmaktadır. Bankalar ve işyerleri açılmamakta, bu da insanlarda huzursuzluk ve gerginlik yaratmaktadır.

Kamuya ait iş makineleri yıkılan köprülerin ve heyelan nedeniyle kapanan yolların yanlarında servis yolları oluşturularak ulaşımı kontrollü olarak sağlamaktadır. Şehrin büyük bölümünde sular kesik durumdadır. Kanalizasyonun içme suyuna karışma olasılığı nedeniyle öğleden sonra belediye görevlileri halkı uyarır.

Yerel radyolar halkı sürekli ve doğru olarak bilgilendirmeye başlamıştır. Kapalı olan yollar, ağır yıkım olan mahalleler ve yıkılan binalar televizyonlarda izlenebilmektedir.

İzmir Valisi ve Büyükşehir Belediye Başkanı, canlı yayında, her şeyin kontrol altında olduğunu belirterek insanları duyarlı olmaya çağırır. Okullar tatil edilir. Patlayan kanalizasyonlarla su borularına henüz müdahale edilememektedir. Karşıyaka ve Çiğli'deki bazı okullar geçici sağlık malzeme ve ekipleri ile donatılarak hizmet vermeye başlamıştır. Çevre illerden akşamüstü kente ulaşabilen seyyar mutfaklar hasarın çok olduğu mahallelerde halka yiyecek dağıtmaya başlar.

Kentin bütününde ulaşım hizmetleri durduğundan bir yerden bir yere ulaşmak olanaksızdır. Ancak dolmuş ve taksiler ile yüksek fiyat ödenerek ulaşım yapılabilmektedir. Körfez hatları vapuru saat 16:00'da çalışmaya başlamıştır.

Hastanelerde hafif yaralılar ilk müdahaleden sonra daha ağır olanlara yer açabilmek için dışarıya çıkartılmaktadır. Bu sırada bazı kavgalar da yaşanır. İnsanlar, hastanelerde yakınlarını aramaya devam eder. Sağlık müdürlüğü çevre sağlığı ekipleri, belediye ekipleriyle, koordineli bir çalışma içinde halkı salgın hastalıklara karşı uyararak gerekli önlemleri almaktadır. Kurulan sahra hastanelerinde depolardaki yedek malzemeler kullanıldığından henüz bir eksiklik yaşanmamaktadır.

Afet öncesi planlamalar konusunda meslek odaları gibi sivil örgütlenmeler bilgilendirilmediğinden bu birimlerden yeterince yararlanılamamaktadır.

Depremden sonra binlerce insan evsiz kalmıştır. Kızılay tarafından kurulan çadırların evsizlere dağıtılmasına başlanmış ancak yeterli barınma henüz sağlanamamıştır. Bazı evsizler yakınlarının yanına yerleşmiştir. Enkaz altında kalanları kurtarmak üzere ekipler olanca güçleri ile çalışmakta, bazı yıkıntıların altından ağır yaralılar çıkarılarak süratle mobil hastanelere taşınmaktadır.

İKİ GÜN SONRA

Başka kentlerde yakınları olanlar kenti terk etmektedir. Civar illerden yakınlarını görmeye gelenler nedeniyle şehre ulaşan bütün yollarda izdiham meydana gelmektedir. Ayrıca, kente gelen ve kentten ayrılan yolcular nedeniyle otoyolda da yığılma ve kargaşa yaşanmaktadır. Bütün Türkiye'den yardım kamyonları İzmir'e ulaşmaya başlar. Hasarın ağır olduğu gecekondular bölgelede açlık ve susuzluk telaşı yaşanmaktadır. Yangınlar tamamen söndürülür. İtfaiye ekipleri diğer alanlarda yardıma koşar.

Bazı insanlar korkularından hala arabalarında ve açık alanlarda yatmaktadır. Az sayıda dükkan açılmış, yiyecekleri oldukça pahalı satmaktadır. Belediye hizmetleri durduğundan yollarda çöpler birikmeye başlamıştır. Kente halen düzenli su verilememekte, insanların suyu kaynatmadan içmemeleri konusunda Belediye ve sağlık müdürlüğü ekiplerince anonslar yapılmaktadır.

Kentteki ana yollar enkazlardan temizlenerek ulaşımına açılmıştır. Bu sayede yardım malzemelerinin ulaştırılmasında ve dağıtılmasında daha etkin olunmaya başlanmıştır. Tamamen çöken binalardan bazılarında halen enkaz kaldırma, arama ve kurtarma çalışmaları sürmektedir.

İlin acil yardım ve kurtarma ekipleriyle sivil savunma birlikleri ve gönüllü ekiplerin çalışmalarına, yurt dışından destek amaçlı gelen kurtarma ekipleri de katılır. Su fahiş fiyatla satılmaktadır. Bir mahallede halk, bir su tankerinin şoförünü dışarı çıkartarak hırpalar ve suya el koyar.

Havalimanında, gelen yardım malzemelerinin depolanmasına başlanır. Ancak kente ulaştırılıp dağıtılmasında hala sorunlar yaşanmaktadır. Enerji hatlarında büyük hasar olmadığından ilgili ekipler hasar gören trafoları tamir ederek kentin tamamına yakın bölümüne elektrik vermeyi başarır. Çökme tehlikesi olan binalar belirlenerek halkın yaklaşmaması ve uzak durması için uyarıda bulunulur. Ön hasar tespit ekipleri yapıları dolaşmaya devam eder. Hükümet İzmir'i afet bölgesi ilan eder.

BİR HAFTA SONRA

Depremiñ üzerinden bir hafta geçmesine rağmen kentte normal yaşam henüz başlamamıştır. İş makineleri enkazı kaldırmaya devam eder. Kentlilerin bir kısmı henüz parklarda yaşamaya devam eder. İşyerlerinin çoğunun açılmasına rağmen yiyecek maddeleri sıkıntısı sürmektedir. Bankalar normal işlemlerine başlamış, yabancı kurtarma ekipleri ülkelerine dönmüştür. Kente ulaşan yardımlar daha sistemli olarak ihtiyaç sahiplerine dağıtılırken, bu alanda yaşanan karışıklıklar azalmaya başlamıştır. Kent içi ulaşım düzelmekte, raylı sistemde oluşan hasar kısa sürede tamir edilebilecek nitelikte görüldüğünden sistem kontrolden geçirilir. Hafif Raylı Sistem viadük geçişleri özenle incelenir, yeniden çalışmaya hazır hale gelmesi için çalışmalar hızlandırılır. Alsancak, Salhane ve Karşıyaka da demiryolu rayları bozulduğu için tren seferleri aksamaktadır. Şehrin su sorunu tam anlamıyla giderilememiş, patlayan ana su borularının Belediye ekiplerince değiştirilmesine devam edilmektedir.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığından gelen inceleme heyeti kenti dolaşmakta, bazı üniversitelerden ve meslek kuruluşlarından görevlendirilen heyetler özellikle ağır yıkım ve hasar olan mahallelerdeki incelemelerini sürdürmektedir. İnceleme ve araştırma ile tespit raporları henüz kamuoyuna açıklanmamaktadır.

Yetkililer, depremle oluşan maddi hasarın boyutlarını hesaplamaya çalışmaktadır. Ticaret Odası kendi üyeleri arasında bu amaçla bir dizi çalışmayı başlatır.

Özellikle Kemeraltı ve çevresi ile Kadifekale etekleri, Agora civarı gibi kentin tarihi merkezinde Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından tescil edilmiş yapılarda kamunun bu tür yapılara geçmişte hiçbir tamir ve onarım desteği yapmaması nedeniyle önemli yıkım ve tahribat görülmektedir. Bu da kentin tarihsel mirasının büyük ölçüde yitirilmesine neden olmuştur.

Ülke genelinde yapı sigortası kavramı yasal güvenceye alınmamış olduğundan az sayıda, hasar gören yapı sahibi sigorta şirketlerine başvurmaktadır. Ancak yapıların dışındaki eşya ve maddeler ile araçların uğradığı zararlar sigorta şirketlerini zor duruma sokmuştur. Sigorta poliçelerinin bir çoğunda Deprem teminatı bulunmadığından birçok sigorta müşterisi neye uğradığını şaşırmıştır.

Telefon şebekesi işlevini görmeye başlar. Telekom kentin yarısından çoğunda santrallerin tam kapasite ile işlediğini, yoğun talep nedeniyle zaman zaman sorunlar yaşanmasının normal olduğunu açıklayarak, kısa süreli kullanım konusunda uyarılarda bulunmaktadır.

Hastanelerdeki yığılma yerini ağır yaralılara ve yakınlarına bırakır. Kentin tıbbi malzeme ihtiyacı tamamen giderilmiş, deprem nedeniyle toplanan kanların bir bölümü depolardan diğer kentlere aktarılmıştır.

Valilik tarafından görevlendirilen ekiplerin ön raporlarına göre insanların bir kısmı evlerine döner. Hasar durumu ağır olan evler tekrar boşaltılarak sakinleri çadırlara yerleştirilir.

Bu deprem sonucu, 8000 kişi hayatını kaybetmiş, 30000 kişi yaralanmış, 20 bin bina tamamen ya da kısmen yıkılmış, yaklaşık 450 bin kişi evsiz kalmıştır.

Kentte uygun alanlarda geçici çadır kentler oluşturulur. Çadır kentlerde barınan insanlara ihtiyaçları düzenli olarak sağlanmaktadır.

Hala bazı sokaklardan akmakta olan kanalizasyon ve sular Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin ekiplerince dezenfekte edilmekte, çöp yığınları ilaçlanarak salgın hastalıklara karşı önlem alınmaktadır. Su kesintisi nedeniyle sokaklarda tankerlerle halka su dağıtımı devam etmektedir. Belediye hizmetleri yer yer aksamaktadır. Ölüler, özel olarak hazırlanan gömü yerlerine Belediyece defnedilmektedir.

BİR AY SONRA

Şehirde hayat kısmen normale dönmüştür. Bir üstgeçit ve köprü dışında bütün yollar ulaşımına tam olarak açılmıştır. Ancak işsizlik ve evsizlik büyük sıkıntılara ve sosyal gerginliklere neden olmaktadır. Kızılay'ın yemek servisi devam etmektedir. Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri, Valilik, üniversite ve meslek odası temsilcilerinden oluşan heyetler hasarlı binaların tamir ve onarım çalışmalarını için projeler hazırlamaktadır.

Ekonomik kayıplar ise çok ağırdır. Buna göre 226 atölye, 14 fabrika, 1 sanayi tesisi tamamen yıkılmış; 2144 atölyede, 70 fabrikada ve 6 sanayi tesisinde ağır hasar meydana gelmiştir. Küçük üreticilerin, KOBİ'lerin kayıpları endişe verici düzeyde olup, gerçek zarar henüz belirlenememiştir.

Kentin bütününde zararın 3.8 milyar dolara ulaştığı tahmin edilmektedir. Hükümet uluslararası kuruluşlara (Avrupa İskan Fonu, Birleşmiş Milletler vb) uzun vadeli kredi başvurusunda bulunmuştur.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü, Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri ve uzman meslek kuruluşları evsiz kalanlar için yapılacak konutlara yönelik yer seçim ve planlama çalışmalarına başlamıştır. Ayrıca Bakanlık, Belediyeler, Üniversite ve meslek odaları hasarlı yapıların onarımına yönelik teknik büro oluşturarak koordinasyon çalışmalarını yürütmektedir.